

בין פרשת גולדרייך לסערת בן אנד ג'ריס

איריס לעאל 25.07.2021 06:00

היועץ המשפטי לממשלה, אביחי מנדלבליט, אמר בשבוע שעבר את מה שהרוב הגדול של האזרחים ידע כבר ביום העצמאות: ההחלטה למנוע את פרס ישראל בתחום המתמטיקה ומדעי המחשב מפרופ' עודד גולדרייך "חורגת ממתחם הסבירות ואינה יכולה לעמוד מבחינה משפטית". אם כי עולה מאליה השאלה, באיזה מובן היא אינה חורגת ממתחם הסבירות. שהרי באקלים הפוליטי והחברתי באותם ימים רחוקים, אי אז באפריל, זו היתה החלטה סבירה, ולו בשל העובדה שהיא הוחלטה ואמות הסיפים לא רעדו. כמה כלבים נבחו, אבל השיירה עברה בגאון ורגע טהור של רדיפה פוליטית התרחש ולא פחות מכך — התאפשר בישראל.

רצה הגורל והיועץ הציע את עמדתו לבג"ץ בתזמון מופלא ואירוני, כשהאוויר כולו היה ספוג במליחות קרמל של דמעות תנין ובמתיקותו המוגזמת של צ'אנקי מנקי. העילה שסיפק שר החינוך יואב גלנט לשלילת הפרס מפרופ' גולדרייך היתה חתימתו על עצומות שקראו לאיחוד האירופי להפסיק את שיתוף הפעולה עם אוניברסיטת אריאל.

גלנט כבד הפה, שהפגין את העדר כישוריו לכל אורך משבר הקורונה והיה זקוק לבוסטר — האמין שהמלים חרם ו-BDS יחוללו פלאים בדימויו הציבורי. וכי למה שלא יחשוב כך? סערת בן אנד ג'ריס הוכיחה שיש כמה דברים שאינם משתנים לעולם, אחד מהם הוא הצורך העמוק של היהודים היושבים בארצם להרגיש נרדפים, והקלות שבה ראשי המדינה פותחים באורגיה של רחמים עצמיים ותחושת קורבנות.

כל כך עדינים ופגיעים אנחנו, שכאשר חברה פרטית מחליטה לא לשווק את הגלידה שלה בהתנחלויות נשיא מדינתנו קורא לזה, סוג חדש של "טרור"; אבל כשמתנחלים מתנכלים לפלסטינים, מכים ומשפילים ולפעמים גם הורגים אותם, מנהיגינו ממלאים את פיהם מים. בשלושה מכלים של גלידה יש פחות סוכר ונופת צופים משיש בדבריו של הרצוג, אבל משהו בהם חדר עמוק לסנטימנט היהודי.

הרוב הדומם קיבל בשלווה את ההחלטה למנוע את פרס ישראל מאדם בשל דעותיו, ובכך הכשיר למעשה רדיפה פוליטית ממוסדת בישראל. מי ערב לנו שמשפטי ראוה פוליטיים לא היו מתקבלים באותה הבנה אם הקלף של ה-BDS היה נשלף?

אני מבקשת להצביע על משהו מטריד. משהו שצריך להפריע את שנתם של אלה שחושבים שלפני חודש ימים עברנו מחושך לאור: נשארנו אותה חברה — שאדישה לסבלות אחרים, ששותקת אם לא דורכים על בהונותיה, שרואה צורות שונות של עוול כלפי חלשים, וכל מה שהיא מצליחה להפיק

מקרבה בתגובה היא אנחה מאוסה של צער. נשארנו עם אותה אליטה אינטלקטואלית, שברובה לא התקוממה עם ביטול הפרס, כי בינינו, האליטה הזאת רגילה לתת ולמנוע פרסים מסיבות לא ענייניות מאז קום המדינה. ומי שחי טוב עם הדרתם של נשים, מזרחים וערבים מרשימת הזוכים יכול לחיות עם ביטול פרס מטעמים פוליטיים.

הרוב הדמוקרטי-הליברלי בישראל מרגיש שימים חדשים הגיעו מרגע שמשפחת נתניהו יצאה מהמעון הרשמי בבלפור, ואנו צפויים לגרסה נעימה של נורמליות. אבל הרוח הישנה משוחזרת במעשים וברטוריקה החדשה: העובדה היא שעם כניסתה לתפקיד שרת החינוך, גם יפעת שאשא־ביטון החליטה להשאיר בתוקפה את החלטתו של גלנט. ושר החוץ יאיר לפיד אמר שהחלטתה של יצרנית הגלידות היא "כניעה מבישה לאנטישמיות, ל-BDS", תנועה שניפוחה היה מתחביביו של נתניהו. באמת, השבח לאל שהוא כבר אינו ראש ממשלה, אבל כמה חבל שהרגישות הציבורית נשארה קהה כשהיתה. רק היכולת להוליך את עצמנו שולל משתפרת משנה לשנה.